

1092 Budapest, Ráday utca 28.

XII. évfolyam 2015/2. sz.

MINT A SZÉL, A TŰZ ÉS A MÁMOR...

PÜNKÖSD: Reménység szárazság idején, szélcsendes időben

A pünkösdek jeles napján / Szentlélek Isten küldeték / Megerősíteni szívüket / Az apostoloknak” – így énekeljük egyik ősi énekünkben.

Pünkösöd gazdag, sokarcú ünnep... Ma talán éppen azokra a vonásokra érdemes figyelnünk, amelyek néha elsikkadnak előlünk. Különösen akkor nagy ennek veszélye, ha egyoldalúan csak az ünnep „csodás” vonásait hangsúlyozzuk.

Pünkösdről, az anyaszentegyház és a Krisztus-hit születésének csodájáról csak képekkel és hasonlatokkal beszélhetünk. Csodákra vágyódhat az ember, de azokat, mint étlapról a megkívánt ételt, meg nem rendelheti. Imádkozhatunk és reménykedhetünk, hogy ígéreteit beteljesítve megadja Isten népének – nekünk! – a mi korunkban is ezt a csodát.

Akik ma élhetik át, ugyanúgy élük meg, mint egykor az apostolok és velük együtt az első jeruzsálemi gyülekezet. Ezt az eseményt nem lehet az emberi értelemkoordináta-rendszerébe szorítani. Ahhoz, hogy elmondhassuk, mi történt, nekünk is képekre és hasonlatokra van szükségünk. Lesznek – természetesen lesznek –, akik mosolyognak, akik visszautasítják, és lesznek, akik nem tudnak vele mit kezdeni, tüntetően hátat fordítanak, és azt mondják: mesebeszéd. Grammokkal, centiméterekkel kimérhető világunkban Isten jelen lévő ereje? Ugyan, ilyen nincs – így vélekednek. De akinek szívében

megszületik a bizonyosság, és visszhangzik az üzenet, az boldogan ismeri fel: ezek Isten csodálatos dolgai! Ő maga cselekszik itt.

S ez sokszor úgy történik, mintha valami szél támadna...

Az ember néha felriad éjjel. Csend volt, amikor lefeküdt, mélységes mély csend, szinte álomtalan álomba zuhan ilyenkor a test és a lélek; s éjjel egyszer csak felriadunk, remegnek az ablakok, és messziről, ki tudja, honnan, megindult a szél. Így van a Szentlélek munkája is az emberben. Az emberlélek halálos mély álmából felriadunk,

és érezzük, valami megmozdult körülöttünk és bennünk. Megelevenednek a régen tanult és már elfelejtett bibliai mondatok, és ragyogni kezd Isten sokszor megtapasztalt, de eddig meg nem becsült jósága. Feltisztul a látóhatár, és a Szentlélek szele elfújja a szívünkre telepedett port és ködöt. Tévedéseink és hazugságaink lelepleződnek, és a komolyan nem vett igazságok ragyogni kezdenek. Áldott ez a szél! Tisztít

és felfrissít, és Jézus nevének dicséretét zendíti szívünkben és szánkban.

És olyan is, mint valami tűz... Először talán csak pislákol, de egyre nagyobb lángra kap. A szemetet elégeti, a fagyoskodónak meleget ad. Így a Szentlélek tüze is. Pusztítja a szemetet. Ahol ő van munkában, ott nincs helyük a tév-

tanításoknak, a kódfejtő babonáknak, csillagjósásláknak és horoszkópoknak. S minél jobban pusztul a szemét, annál szebben és hívogatóan villan az evangélium fénye: egyedül Jézusért van üdvösségünk, és rajta kívül nincsen más! Igen, a Szentlélek olyan is, mint a tűz. Ami káros és szemét, elpusztul a lángjában; de melegében a dermedt, hitetlenségbe és szeretetlenség befagyott szív olvadozni kezd.

Mennyire kellene nekünk is ez a tűz! Hiszen akik a Szentlélek nélkül szűkölködnek, fagyoskodnak, dideregve húzzák össze lelküket. Mint ha a fájdalmas József Attilai vízió válna ilyenkor valóra az emberen: „A semmi ágán ül szívem, / kis teste hangtalan vacog...” S ez így marad mindaddig, amíg Isten ezzel a tüzzel nem kezd el minket felolvasztani, megtisztítani, életre melegíteni.

De olyan is, mint valami mámor... Lehet, hogy többeket meghökkent ez a kép; de ne feledjük, az első pünkösdkor is voltak, akik úgy gúnyolták az apostolokat, hogy édes bortól részegedtek meg. Igen, erre a hasonlatra is szükségünk van, hogy elmondhassuk a pünkösdi üzenetet. Valóban, sokszor olyan, mint valami mámor. Ilyenkor sajátos elragadottság lesz úrrá az emberen. Ilyenkor születnek a nagy vallomások. Így énekeltek az apostolok, hogy áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki újjászült minket

új reménységre! Így zendített Pál apostol a Krisztus-himnuszra, és biztosan így énekelte az első korinthusi levél szeretethimnuszát is. ... Hát nem volt ostobaság a gyűlölködő világban szeretethimnusz énekelni? Acsarkodó ellenfelek közé fegyver nélkül odaállni? ... Hol van itt a szikárhűvös értelem logikája, a világ bölcsessége, a politikusok taktikája? S mégis – dehogyan mégis, hanem éppen ezért! – micsoda erő van ezekben a vallomásokban, s milyen szépség, mert a Szentlélek szülte őket. Amikor ő munkálkodik, az valóban olyan, mint valami szent mámor, amely megingathatatlan bizonyossággal tölti el az embert. Amikor Isten emberei ezzel az erővel szólnak, akkor épül az Isten országa, és ezen a pokol kapui sem vesznek erőt.

Kedves Olvasó! Ez már nem jeruzsálemi történet, hanem örök, és a miénk is lehet. Mert ahol a Szentlélek Úristen munkában van, ott megindul a szél, lánggra kap a szikra, és reménységgel telik meg a szív. Vagyis pünkösöd lesz, megszületik és épül a Krisztushívők közössége.

Ittész János

*Megjelent az Evangélikus Élet
2009. május 31-i számában*

AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA KÖZGYŰJTEMÉNYI FŐOSZTÁLYÁN JÁRTUNK

Az EKE Elnökségének képviseletében Baranya Péter, Berecz Ágnes, Hubert Gabriella és Török Beáta 2015. május 20-án informális találkozón járt az EMMI Emberi Erőforrások Minisztériuma. Mivel az átszervezések miatt erősen lecsökkent a főosztályon dolgozók létszáma, ezért külön értékelnünk kell, hogy

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Vígh Annamária Főosztályvezető Asszony és Tóth Elek fogadta az egyesülés képviselőit.

Tájékoztatást kaptunk arról, hogy a Főosztály jelenleg elsősorban a közgyűjteményi stratégia megalkotását, a szakfelügyelet megszervezését és a jogszabályalkotást tartja a legfontosabb feladatának.

EU-s pályázatokra az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) keretében számíthatunk. A legfontosabb hívószavak: fenntarthatóság és közösségépítés.

A közgyűteményi-közművelődési-művészeti dolgozók **közös** életpályamodelljének egyik ága a könyvtárosi modell kidolgozása. A Barátné Hajdu Ágnes vezetésével működő bizottság már nagy előrehaladást ért el ebben a munkában. (Sárospataki konferenciánk kerekasztal beszélgetésén Barátné Hajdu Ágnestől és Ásványi Ilonától részletesen hallhatunk majd a bizottság munkájáról.) Érintettük az egyházi könyvtárosi életpályamodell speciális problémáit. (Várhatóan szükség lesz majd olyan adatgyűjtésre, amelyben válaszolnunk kell arra, természetesen nevek nélkül, hogy hányan, milyen diplomával, milyen beosztásban, mióta, mennyi bérért dolgoznak egy-egy egyházi könyvtárban.)

A már folyó új szakfelügyeleti vizsgálat kapcsán hamarosan megkapjuk a kérdőívet. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják,

hogy a Könyvtári Közös Értékelési Keretrendszer kidolgozása hasznos, de a különböző típusú és különböző létszámmal dolgozó könyvtárak nem minden kérdésre adhatnak egyformán érvényes válaszokat. A minisztérium kérte az egyházi könyvtárak korábbi szakfelügyelete során elkészült összegzéseket, illetve kérdőív-kiegészítéseket.

Tájékoztatást kaptunk arról, hogy a minisztérium támogatja az OSZK-t abban, hogy megerősödjék, és kidolgozza mind a digitalizálás, mind a katalogizálás terén az egész országra érvényes rendszert. Addig is, míg ez kialakul, az Unitas a szokott módon folytassa építkező munkáját.

A muzeális iskolai könyvtárak támogatásának kérdésében a Közgyűteményi Főosztály nem illetékes. Egyrészt ez az oktatásügyhöz, másrészt pedig az egyházi gyűjteményeknek juttatott állami támogatáshoz tartozó kérdés, tehát mindenkinek a saját fenntartó egyházával kell ezt a kérdést rendezni.

H. Hubert Gabriella
EKE elnök

A KÖNYVFESTIVÁLON JÁRTUNK

Az EKE több tagja meglátogatta az idei Könyvfesztivál programjait. Kiemelkedő jelentőségű volt az Arcanum Adatbázis Kiadó április 24-én megrendezett digitalizálási konferenciája, ahol a szakma tájékozódhatott a Hungaricana 2.0 nagyszabású projektről.

2015 áprilisa óta elérhető a Hungaricana összevont közgyűteményi portál, melynek üzemeltetője az Országgyűlési Könyvtár, koordinátora levéltári területen a Budapest Fővárosi Levéltár. A portál informatikai fejlesztését végző Arcanum fő célkitűzése, hogy a digitalizált források eljussanak

a tudományos felhasználókön kívül, akár a hétköznapi érdeklődőkhöz is. Somfay Örs, az Arcanum marketing igazgatója kiemelte, hogy a Hungaricana bővülése folyamatos mind adatállományban, mind témakörökben egyaránt. A bemutatkozó előadásokból kiderült, hogy eddig felkerült 48 múzeum, 20 levéltár és 20 könyvtár anyaga, a projekthez csatlakozott többek között az MTA könyvtára, az OSZK és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. Néhány érdekesség az adatbázisról:

- Számokban kifejezve a projekt eddigi megvalósulását elhangzott, hogy a nagy sebességű keresőprogram

100 ezer találatot is képes megjeleníteni 1 másodperc alatt.

- Eddig felkerült 20 millió oldal, 5 millió kép, 300 ezer képeslap a világhálóra.

- Képeslap földrajzi hely vagy téma szerint kereshető. Térképből a Mapire - a Habsburg Birodalom kataszteri térképei láthatók, mai térképekkel összevetve.

- A Hadtörténeti Intézet Térkép-tárának digitális katalógusáról is hallhattunk előadást.

- Az egyházi könyvtárak közül az evangélikus egyház Luther 500 elnevezésű

projektjét ismertették az előadók.

- Biszak Sándor ügyvezető meghirdette az Arcanum új programját „Arccal a napilapok felé” címmel.

- A bemutatózó előadássorozatról megtekinthető video elérhetősége: videotorum.hu/recordings/details/10376.Hungaricana_a_Kozgyujtemenyi_Portal

Az Arcanum Kiadó előadását a sárospataki konferencián is meghallgathatják majd a Kollégák.

*Béres-Muszka Ibolya
EKE titkár*

A 80 ÉVES MAGYAR KÖNYVTÁROK EGYESÜLETE TISZTÚJÍTÓ KÖZGYŰLÉSÉN JÁRTUNK

Az MKE május 6-án, az OSZK-ban tartotta közgyűlését. A szervezetnek 2258 tagja van, ebből 29 a testületi tag. Sepsey-né Dr. Vigh Annamária, az EMMI Közgyűjteményi Főosztály vezetője köszöntötte a nagyszámban összejött küldötteket, méltatta az MKE és a Főosztály példás partneri viszonyát (kulturális alapellátás kerekasztal, könyvtárosi életpályamodell kidolgozása, rendeletek véleményezése, EU-s fejlesztések etc.) és Bakos Klára elnök asszonynak az elmúlt 12 évben végzett munkáját.

Bakos Klára közhasznúsági beszámolójában többek között kiemelte, hogy az életpályamodell fő célja nem a bérek rögzítése, hanem hogy a fenntartóknak karrier-moddell adhassunk, és a munkatársaknak legyen jövőképe. Az MKE egyik legfontosabb tevékenysége az éves vándorgyűlés, a könyvfesztiváli jelenlét, a könyv-

tárügy stratégiájához ajánlás megfogalmazása mellett a műhelybeszélgetések megszervezése volt (pl. a digitális írástudásról, a könyvtárak szociokulturális szerepéről, K+F fejlesztésekről, a képző intézményekkel való együttműködésről).

Az MKE jubileumi emlékérmét idén Fodor Péternek, az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnökének adományozták.

A tisztújító küldöttközgyűlés az MKE elnökévé Barátné dr. Hajdu Ágneszt, főtítkárává Gerencsér Juditot, az Ellenőrző Bizottság elnökévé Dr. Amberg Esztert választotta. Elnökségi tagok lettek: Buzai Csaba, Eszenyiné dr. Borbély Mária, Fehér Miklós, Kiss Gábor, Oros Sándor, Dr. Redl Károly, Takáts Béla.

*H. Hubert Gabriella
EKE elnök*

120 ÉVES A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET KÖNYVTÁRA

Az Erdélyi Református Egyházkerület 1895-ben létrehozta Kolozsváron a Református Teológiai Fakultást, és megkezdődött a könyvtár kialakítása is. A nagy múltú erdélyi református kollégiumi könyvtárak árnyékában a nulláról induló gyűjtemény viszonylag hamar felzárkózott. Állománya kezdetben nagyrészt adományokból alakult ki, emellett jelentős költségvetéssel folyt a gyarapítás.

Az első adományozó Szász Domokos püspök volt, aki 415 művel (650 kötetben) megvetette a gyűjtemény alapját. Példáját hamarosan számos egyházi és közéleti személyiség követte, majd 1897-ben az Egyházkerület megvásárolta Pap Gábor tiszántúli református püspök könyvtárának közel 7000 kötetét. A könyvtár rendelkezésére bocsátott két földszinti terem hamar kevésnek bizonyult, ezért két tanári lakást is a könyvtárhoz csatoltak, majd 1911-ben a budapesti Schlick-féle vasöntöde polcrendszerével rendezték be a raktártermeket. 1913-ban a könyvtári állomány meghaladta a 20.000 kötetet, betűsoros és szakkatalógus segítette az eligazodást a gyűjteményben.

A könyvtárosi tisztet 1948-ig egy-egy kinevezett teológiai tanár látta el. Kezdetben Pokoly József, Ifj. Bartók György, majd Révész Imre volt a gyűjtemény őre. 1921-től Tavasz Sándor lett a könyvtár vezetője, tiszjtét 1948-ig, kényszernyugdíjazásáig látta el.

1948-ban állami kényszerrel létrejött az Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet, amely egyesítette az evangélikus, unitárius és református lelkészképzést. Első szabályzata kimondta, hogy minden felekezet „továbbra

is használja az illetékes egyházak tulajdonában maradó addigi helyiségeiket és könyvtárakat, felszerelésüket”. Az állammal hozott egyezség révén az Intézet könyvtárát – a többi egyházi könyvtártól eltérően – nem államosították. Ettől kezdve viszont a könyvtárát állandó felügyelet alatt tartották az állami hivatalos szervek, az ideológiailag kifogásolható könyveket több

rendben kiszűrve az állományból.

1949-től a könyvtár két alkalmazottal működött, egy lelkészi jellegű főkönyvtáros és egy segédkönyvtáros látta el a teendőket. 1956-ban az állomány meghaladta az 50.000 kötetet, időközben több jelentős hagyaték és gyűjtemény érkezett intézményektől és magánszemélyektől.

Az '50-es évekkel kezdődő időszakot jóindulattal sem nevezhetjük a könyvtári élet aranykorának, kevés adatunk maradt a könyvtár tevékenységéről. 1986-ban a Teológiai Intézet épületét egy új szárnyal bővítették, amelynek földszintjén könyvtári olvasótermet és raktárt alakítottak ki. Sajnos a bőség rövid ideig tartott, mert itt kapott aztán helyet 1990-ben az Egyházkerület Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontja és Nyomdája.

1990 után a könyvtári tevékenységek is fellendültek. A rendszermegingást követő kezdeti lelkesedés könyvszállítmányokat, polcokat és egyéb felszereléseket hozott, a gyűjtemény bővülése miatt átszervezési munkák kezdődtek, számítógépes nyilvántartás készült. A '90-es években sűrűn váltogatták egymást a könyvtárosok, emiatt a munkálatok nem egységes koncepció szerint zajlottak. Jelentős eredmény volt, hogy 1999–2004 között okleveles könyvkötő

dolgozott a könyvtárban, akinek szerszámkészletét sikerült megvásárolnunk. 2000 után egy átfogó átszervezési munka indult meg, ami magába foglalta a közel 100.000 kötetes állomány teljes revízióját, duplumszűrést, különgyűjtemények kialakítását, a muzeális állomány preventív konzerválását, részleges restaurálását, digitalizálást, a könyvtári terek és bútorzat felújítását, az infrastruktúra megújítását. 2005-ben a Corvina integrált könyvtári rendszer használatával megkezdődött az állomány katalogizálása, jelenleg 22.200 cím érhető el online a könyvtár állományából. Több jelentős könyvtárral és intézménnyel sikerült együttműködést kialakítanunk.

A könyvtár átszervezése során 2004–2006 között az addig vegyesen tárolt, folyamatos számsorrendben nyilvántartott állományban különgyűjteményeket alakítottunk ki. 150 tételes antikvagyűjteményünk katalógusa kiadás előtt áll, hasonlóan a Régi Magyar Könyvtár teljes leíró feldolgozása is zajlik. Kézirataink két részben, 1850-ig és 1850 után csoportosítva várják a kutatókat. Erdély jelentős személyiségeinek autográfjai, peregrinációs albumok, jegyzőkönyvek, egyes témájú kézirataink online kereshek, hasonlóan az 1850 utáni anyag is, amely a

könyvtárral és az Intézettel kapcsolatos újabb kéziratokat, kurzusokat, doktori disszertációkat őrzi. Emellett megtalálható a könyvtárban a fakultás első évétől beadott összes szakvizsgadolgozat és pályamunka is. A közel 500 folyóiratot tartalmazó periodika-gyűjtemény idén új helyre fog kerülni, ugyanis a könyvtár 25 év után visszakapja az „ideiglenesen nálunk állomásozó” Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpont által lefoglalt tereket.

A könyvtár jelenleg a román jogrend értelmében nyilvános magánkönyvtár státuszban működik, fenntartója a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet. Feladatát tekintve egyszerre dokumentációs és felsőoktatási intézményi könyvtár, jelentős muzeális állománnyal és modern teológiai szakanyaggal. Három könyvtáros dolgozik teljes munkaidőben.

A 120 éves jubileum alkalmából új honlap és egy digitális archívum is készül, az alábbi címen látogatható: <http://konyvtar.proteo.hu/hu>

*Kurta József Tibor
Kolozsvári Protestáns
Teológiai Intézet Könyvtára*

LEZÁRULT A FELÚJÍTÁS

A SZOMBATHELYI EGYHÁZMEGYEI KÖNYVTÁRBAN

Hivatalosan is befejeződtek 2015. június 1-el a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár európai uniós és hazai, valamint egyházi közgyűjteményi támogatással zajló nagyszabású felújítási munkálatai.

Az Egyházmegyei Könyvtárban ünnepi év a 2015-ös esztendő: éppen 130 éve annak, hogy Hidasy Kornél püspök, a Szily János püspök által 1791-ben alapított Székesegyházi-könyvtárat – amely kezdetektől a papi szemináriumban volt – áthelyeztette a szemináriumhoz épített új épület-szárnyba. A barokk stílusú, 10x14 méteres, galériás teremkönyvtár Brenner (V.) János építész tervei alapján készült 1884-ben.

A napjainkban Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár néven ismert bibliotéka és a hozzá tartozó különgyűjtemények felújítási munkálatai 2014 augusztusában kezdődtek el, és 2015 május végén fejeződtek be. A beruházási és fejlesztési projekt részeként – a Brenner János Kollégium energetikai felújításával egy időben – sor került a fűtés korszerűsítésére, azonfelül a barokk terem központi fűtésének kiépítésére, ugyanis az impozáns teremben 130 éven át nem volt fűtés. Azután következett az ablakok

felújítása és részleges cseréje. A nyílászárók belső oldalán hőszigetelt és fényvédő üveggel készült új ablaktáblák kerültek elhelyezésre. A régi riasztó- és tűzjelző rendszer korszerűsítésével egy időben – vagyon-

védelmi okokból – a biztonsági kamerarendszer kiépítése is megtörtént. A teljes körű villanszerelési munkálatok után, a szakemberek a telefonhálózat és a kaputelefon kivitelezését végezték el. A fejlesztés kiterjedt a könyvtár számítógépes informatikai infrastruktúrájának kialakítására is. A 10-13 éves korszerűtlen számítógépeket felváltották a nagy teljesítményű, adatbázisok kezelésére is alkalmas PC-k.

A könyvtárhaználóok mostantól ingyenes Wi-Fi hálózaton keresztül kapcsolódhatnak a könyvtár számítógépes rendszeréhez és a világhálózathoz. A beruházás keretein belül lehetőség nyílt páramentesítő készülékek és új irodabútorok, illetve sötétítő függönyök vásárlására is. A jubileumot a fenti megújulással, valamint az októberre – a Katolikus Kulturális Hetek eseménysorozat keretében – tervezett kiállítás-megnyitóval ünnepeljük.

A projektben részt vevő cégek és vállalkozók:

Bíbor-fa Bt., Bors Zoltán e.v., Castrum Sec Kft.,
Egyházmegyei Projektiroda, Függönyözön,
Hersits László e.v., Martinus Dóm Mérnöki
Iroda - Egyházmegyei építéskivitelező-brigád,
Mucza Béla e.v., Papp & Pezenhófer Kft., Pol-
gár Zoltán & Varga Ákos e.v., Product Kft., Siba
Hungária Biztonsági és Szolgáltató Kft.

Simon Katalin

Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár

A könyvtár weboldala:

<http://www.konyvtar.martinus.hu/>

Képek: Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár

KIÁLLÍTÁSOK A PIARISTA KÖZPONTI KÖNYVTÁRBAN

1848 A PIARISTÁK TÜKRÉBEN – TÉRKÉPKIÁLLÍTÁS KINCSEINKBŐL

A Piarista Központi Könyvtárban számos Aritkaságot őrzünk, kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy ezeket minél sokrétűbben megismertethessük a közönséggel, különös tekintettel a Piarista Gimnázium diákságára. Idén tavasszal két kiállítást szerveztünk: egyet 1848/1849 emlékére és egy térkéпкиállítást. A kiállításokat tárlatvezetés mellett rendhagyó történelemóra, múzeumpedagógiai órák keretében is bemutattuk.

Az 1848-as kiállítás ötletét az adta, hogy a folyóiratok feldolgozása során mi magunk is nagy érdeklődéssel olvastuk a korabeli eseményekről szóló tudósításokat. A folyóiratok sokfélesége (*Pesti Hírlap, Kossuth Hírlapja, Világ, Budapesti Híradó, Nemzeti, Religio, Történelmi Lapok, Munkások Újsága, Életrépek*) nemcsak az eltérő politikai nézetek, a Habsburg-pártiak, konzervatívok, liberálisok, radikálisok bemutatására volt alkalmas, de általuk bepillantást nyerhettünk a korszak mindennapjaiba is: egy újságban jól megfér egymás mellett az áprilisi törvények elfogadásáról szóló beszámoló és a párizsi selyem reklámja.

A kiállítás rendezésével a célunk az volt, hogy az eseményeket egy piarista diák szemével tekintsük át. A kiállítás első részében korabeli

népszerű olvasmányokat (pl. Petőfi első kiadású művei), valamint 1848-ról szóló műveket mutatunk be. Felvillantottuk a kávéházak hangulatát is. A piarista öregdiákok közül többen kiemelt szerepet játszottak a 1848-as eseményekben (Kossuth Lajos, Vasvári Pál, Klapka György, Perczel Mór stb.), iskolai értesítőjüket nagy kíváncsisággal nézték végig a mai piarista diákok. Erdősi Imre és Horváth Pius portréját mutattuk be a piarista tábori lelkészek közül. Az 1848-as törvények közül a piaristákat különösen érintette a tanügyi reform, melyben a szakrendszerű oktatás bevezetésére tettek kísérletet, a téma körüli vitát korabeli újságok jól tükrözték. A Piarista

Múzeum tárgyakkal is színesítette kiállításunkat. Korabeli pénzek, utalványok közül a legnagyobb érdeklődést a kémpénzek kapták, azaz a belül üreges, szétcsavarható 3 krajcárosok, melyek üzenet vagy nagyobb értékű aranydukát szállítására voltak alkalmasak.

A térkéпкиállításban ízelítőt mutattunk be a könyvtár gazdag térképgyűjteményéből, térképeink a földrajzi felfedezések korának, az 1500-as évek geográfiai szakkönyveitől és az első nyomtatott térképgyűjteményeitől a 20. század elejének térképeiig mutatták be a térképészet fejlődését.

Az 1500-as években megjelent geográfiai érdeklődés az ókori geográfusok műveinek (Ptolemaiosz, Strabón) újradolgozásához vezetett, melyek a baseli Heinrich Petri nyomdájából kerültek ki, számos térképmetszettel illusztrálva. A reneszánsz nagy geográfusai közül Petrus Apianus világegyetemet tárgyaló művét, valamint Sebastian Münster *Cosmographia* című művét állítottuk ki, melyben az általa ismert földrészeket mutatta be. A legnagyobb érdeklődést Jan Huygen van Linschotten indiai és afrikai utazásokról szóló műve kapta, melyben az ott élőket hétköznapi helyzetekben ábrázolták. A 16-17. század nagy térképmetszőinek, Abraham Ortelius, Gerardus Mercator és Willem Blaeu térképeit is kiállítottuk. Számos Magyarországot ábrázoló régi térképet is igyekeztünk bemutatni: a hazánkról ismert, 2. legkorábbi, Wolfgang Lazius által szerkesztett térkép mellett Görög Demeter, Karacs Ferenc, Lipszky János térképeit mutattuk be, de a Baradla-barlang, a dunai folyamszabályozás térképe is számos érdekességet tartogatott a látogatók számára. Az egyházi térképek közül a Kapisztrán Szent János Ferences Rendtartománynak a rendházak rajzait is bemutató, 19. század eleji térképét és az esztergomi érsekség korai térképeit állítottuk ki. A térkéпкиállítás az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszékének tanárai is megtekintették.

Baranya Péter
Piarista Központi Könyvtár

A K2 KÍSÉRLETI MŰHELY TALÁLKOZÓI VÁLLALATI KÖNYVTÁRI INNOVÁCIÓK

A Könyvtári Intézet szervezésében, 2015. április 8-án – a K2 sorozat rendezvényén – a Vállalati könyvtári innovációk mutatkoztak be. A rendezvény-sorozatban minden évben egy alkalommal kapnak erre lehetőséget. Ezen a szakmai napon azokról a legújabb vállalati fejlesztésekről hallhatunk előadásokat, amelyekkel a közgyűjtemények szolgáltatásai is korszerűsíthetők lehetnek.

Az első meghívott vendég **Kóródy Judit** volt, aki az *Infodok Kft.* képviselőjében tartott előadást. Ez a cég akkor alakult meg, mikor a Magyar Telekom Csoport számos belső szolgáltatásának kihelyezése után az információgazdálkodási és ügyviteli szolgáltatásait kiszervezte. Ennek köszönhetően a cég független az anyacégtől, viszont lehetőségük adódott más céggel is partnerségre jutniuk. Az Infodok Kft. saját fejlesztésű programmal megvalósította, hogy a cég által előfizetett adatbázisok újdonságaiból, továbbá a versenytársfigyelésből származó adatokból automatikusan generált hírleveleket készít a hozzájuk tartozó vállalatok részére. Ezt a hírlevelet rendszeresen, nagyon magas arányban nyitják meg és böngészik a dolgozók, és így minél szélesebb körben meg tudják osztani az információkat. Az Infodok Kft. elemi érdeke, hogy nélkülözhetetlen szerep háruljon rá, mely által újból és újból felismerheti a megrendelő, hogy érdemes anyagiakat áldozni a cég szolgáltatásaira.

Wittinghoff Judit a *Richter Gedeon Nyrt. Műszaki Könyvtárának* képviselőjében tartott előadást. Bemutatta a könyvtár szolgáltatásait, kiemelte az orvostudományi adatbázisokat és bemutatta a

további elektronikus forrásokat, amelyeket adatbázisszerűen folyamatosan építenek és szolgáltatnak a vállalat dolgozói részére.

A *MOL Nyrt. Könyvtárának* képviselőjében **Dudik Diána** tartott előadást, aki bemutatta azokat a nehéz körülményeket, amelyek között intézményük működik. A belső átszervezések miatt a cég vezetése az eddig különböző telephelyeken külön-külön nyilvántartott (főleg olajparral kapcsolatos) könyvtári állományt egy helyre költözteti és egy központi könyvtárat szeretne kialakítani. Ez a folyamat sajnos nem zökkenőmentes, de a könyvtár dolgozói mindent megtesznek, a jó ügy érdekében. Ezeken túl a könyvtár szerzi be és juttatja el dolgozók részére a sajtótermékeket, szakmai köteteket, és kiadványokat, melyeket ugyan állományba vesznek, fizikailag sosem kerülnek a könyvtárba. Számos szolgáltatásukat olyannyira a háttérben végzik, hogy a cég vezetése nincs is tisztában azal, hogy milyen fontos szerep hárul a könyvtárra.

Csúsz István a *Prezi*, a magyar „sikercég” képviselőjében tartott előadást. Nem is annyira a cégük könyvtári szolgáltatásáról beszélt, hanem inkább arról, hogyan valósítják meg az információ átadását és menedzselését a Prezi irodájában. Az előadó segítségével megtudhattuk, hogy ez a profitorientált szervezet milyen módokon támogatja az ötletek és az innovatív gondolatok szabad áramlását. Számos, egyszerűen megvalósítható tippel adott a hallgatóság részére: a kreatív gondolatokat kis színes cédulákra felírhatják és az iroda falára ragasztgatva oszthatják meg egy-

mással. Ezen kívül különböző kisebb nagyobb fórumokat szerveznek, amelyeken a dolgozók (kötetlen és kötött formában) többféle témát érintve megoszthatják egymással ötleteiket, a cég jövőjét érintő gondjaikat, javaslataikat. A kötetlen együttlétek (illetve például a „páros-étkezést-sorsoló-program”) lehetőséget biztosít arra, hogy megismerhessék egymást, barátságok szövődjenek, és így még több kreatív ötlettel gazdagítsák a magyar sikercég történetét.

Úgy gondolom, ezen a konferencián megtapasztalhattam, hogy a vállalati könyvtárak sok tekintetben mintát és új utakat mutatnak az egyházi intézményeknek is, hogy miként lehet eljutni a „szükséges rossz” státusztól a nélkülözhetetlenségig.

Tegzes Béla

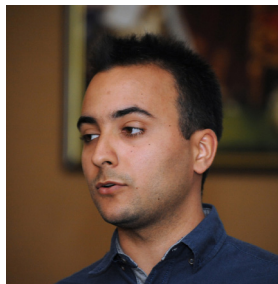
*Sapientia Szerzetesi Hittudományi
Főiskola Könyvtára*

EGYETEMI TECHNOLÓGIAI KUTATÁSOK

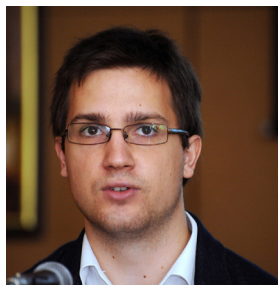
Egyetemi technológiai kutatások címmel szakmai rendezvényre invitálta az érdeklődőket május 20-ára a Könyvtári Intézet. A rendezvény a K2 kísérleti műhely rendezvényeinek sorába illeszkedett, mely az elmúlt években számos sikeres és szakmailag hasznos szakmai nappal vált a könyvtári élet egyik nagyszerű eseménysorozatává.

A Könyvtári Intézet az informatikus-könyvtárosképző intézmények tanszékvezetőinek, intézményigazgatóinak javaslatai alapján választotta ki az rendezvény előadóit. Ennek eredményeként tehetséges fiatal kutatók, egyetemi hallgatók előadásait hallgathatták meg a jelenlévők.

Az előadók könyvtári technológiai vagy technológiák használatával kapcsolatos kutatásait bemutató prezentációinak sorát **Tóth Máté**, a Könyvtári Intézet munkatársa nyitotta meg bevezetőjével, melyben szólt a kísérleti műhely múltjáról, eredményeiről, valamint a hallgatóság figyelmébe ajánlotta a szakmai nap fiatal előadóit.

Elsőként **Nagy Andornak**, a Pécsi Tudományegyetem hallgatójának előadását hallhatták a jelenlévők. Sokakat érdeklő, néha indulatokat gerjesztő téma, az elektronikus dokumentumok tartalmának védeltsége, az ezzel kapcsolatos problémák adták itt is ismertetett kutatásainak tárgyát. A leginkább elterjedt DRM technológiák komoly problémáira mutatott rá, és új utak szükségességét hangsúlyozta előadásában.

Ezt követően **Babiczki Tamás**, az egri Eszterházy Károly Főiskola hallgatója ismertette kutatási eredményeit a mobil eszközök helyéről a fiatalok olvasási szokásaiban. Elgondolkodtató, ugyanakkor a talán némileg pesszimista közfelfogást árnyaló adatokkal alátámasztott előadást hallhatták a jelenlévők.

A harmadik előadó **Dudarjev Vitális** volt, az Eötvös Loránd Tudományegyetem hallgatója. Érdekes és mindenképpen továbbgondolható kérdést vetett fel *Mikrotranzakciós módszerek felhasználása könyvtári környezetben* című előadásában, melynek tengelyében az olvasók részére az éves beiratkozás

alternatívájaként a „használat alapú” fizetés lehetőségeinek felvetése állt.

Az ebédszünetet követően **Csont István**, a *Debreceni Egyetem* doktorandusza volt az első előadó. Az ókori alexandriai könyvtár modelljének a virtuális térben történt elkészítéséről számolt be igen jól illusztrált és átfogó előadásban, melyben egy nagyszabású és színvonalas projektről kaphattak információt a jelenlévők.

Habos Dorottya, a *Pázmány Péter Katolikus Egyetem* hallgatója volt az egyetlen, aki nem könyvtártudományi képzésből érkezett. Szorosan kapcsolódott azonban a könyvtárak világához OTDK-ra nevezett dolgozatának témája, melyben a 14–18 éveseknek a digitális térben való jelenlétét vizsgálta. Ennek eredményeit ismertette, ami rendkívül tanulságos volt, és árnyalta a „digitális bennszülöttekről” kialakult képet.

Kovács Edina, a *Pécsi Tudományegyetem* hallgatója volt a nap utolsó előadója. Az adatbányászat nevű, főként az üzleti életben használt eljárás könyvtári alkalmazhatóságának lehetőségeiről és módszereiről beszélt, konkrét példák, tapasztalatok és néhány elterjedtebb integrált könyvtári rendszer adottságainak fényében. A bibliometriai és statisztikai módszerekkel együtt alkalmazott „bibliomining” (= könyvtári adatbányászat) perspektíváira mutatott rá.

Összegzésként elmondhatjuk, mind a szervezőket, mind az előadókat köszönet illeti, ugyanis az egyetemeken folyó kutatómunkáról igen kedvező körképet kaptunk a konferencia előadásai alapján, melyek főleg kreativitás, de a szakmai felkészültség terén sem hagytak maguk után kívánnivalót.

Flier Gergely

Sapientia Szerzetesi Hittudományi

Főiskola Könyvtára

Képek a rendezvényekről:

<http://indafoto.hu/nemzetikonyvtar/>

KITEKINTŐ

SIKERES FELÚJÍTÁSI MUNKÁLATOK AZ ELTE EGYETEMI KÖNYVTÁRBAN

A KEOP KRÓNIKÁK ÖSSZEFOGLALÁSA

összeállította: Gulyás Katalin és Mátyás Melinda

Az ELTE Egyetemi Könyvtár műemlék épületének energetikai korszerűsítése, amely a KEOP-5.6.0/12-2013-0041 pályázat keretében zajlott, több mint 249 millió forint vissza nem térítendő támogatással 2014 júniusától kezdve összesen tíz hónapon át tartott. A korszerűsítés során kicserélték vagy felújították az épület szinte összes ablakát, nyílászáróját és a fűtési rendszer gépészeti részei, a kazán és tartozékai mellett a radiátorokat is. A nyílászárókat fokozott hővédelmi követelményeknek megfelelőre cserélték, ezért a fűtési rendszer korszerűsítésével együtt megteremtették a feltételeit a földgázfelhasználás csökkentésének, mellyel számottevő költségmegtakarításra számít a könyvtár.

A könyvtár 2014. június 16-án zárt be az olvasók számára. A munka előkészítéséhez és a terület kivitelezőnek való átadásához elsőként biztonságba kellett helyezni a könyvtár értékes állományát. Ennek keretében fokozatosan zajlott az olvasói terek dokumentumainak raktárba, az ablakok és fűtőtestek mellett levő raktári állomány védett területekre helyezése, és a helyben maradtak gondos lefóliázása. Az állomány elhelyezésére több mint 2000 db dobozt használtunk fel. Az előkészítő munkákat irányító vezetőkön és az állománymozgatásban aktívan részt vevő raktárosokon kívül a könyvtár közel összes munkatársának volt feladata a felújítással kapcsolatban: a könyvtárosok váltott beosztásban segédkeztek a dokumentumok mozgatásában, egy részük rendszeresen ellenőrizte a munkaterületeken az állomány sértetlenségét, az elválasztó falak és a faliák épségét. A felújítási munka haladtával szükségessé vált az éppen érintett irodák kiürítése. Még a munkálatok elején a Titkárság, a Gazdasági és Üzemeltetési Osztály, később a Folyóirat Csoport munkatársai átköltöztek az Egyetem Szerb utcai épületébe, s ugyanitt kaptak helyet a kölcsönző könyvtárosok, akik biztosították a könyvek visszavételét a zárva tartás ideje alatt is. A könyvtár többi munkatársa az Egyetemi Könyvtár épületén belül került át mindig olyan irodákba, amelyeket éppen nem érintett a felújítás – fél év alatt akár többször is költözködve.

A konkrét felújítás az előkészítési szakasz után, júliustól kezdődött, amikor is eltávolították az épület régi kazánját a hőközpontból, majd megkezdődött a radiátorok leszerelése és a fűtőcsövek levágása. Augusztus közepére eljutottak a munkálatok a frontoldali ablakok cseréléséig, s ekkor már kívülről is érzékelhető volt, hogy az épületben valami fontos változás zajlik.

Már ősszel, szeptember 9-én megérkeztek az új kazánok, továbbá folytatódott a fűtőcsövek felszerelése és az ablakok felújítása, cseréje, majd szakaszosan a fűtési rendszer beindítása és a működésének ellenőrzése. Az egész felújítás a műemlékvédelmi előírásokat figyelembe véve történt, például a radiátorok cseréjekor ennek szellemében festették barna színűre az olvasói terekben lévő fűtőtesteket. A munkálatokról az Egyetemi Könyvtár Facebook-oldalán külön albumban tekinthetők meg fotók.¹

Az Egyetemi Könyvtár 2015. január 5-én nyitott meg újra a felhasználók számára, akik a hosszú zárva tartás után nagy lelkesedéssel vették használatba a könyvtárat, amit bizonyít a látogatások és kölcsönzések nagy száma.

A könyvtárosok természetesen a felújítási munkálatok alatt sem tétlenkedtek, az azzal összefüggő feladatok mellett a napi munka és az előre betervezett projektek is folytatódtak. A zárva tartás ideje alatt például befejeződött két tartalmi feltáráshoz kapcsolódó cédulakatalógus digitalizálása, melynek eredményeképpen több mint 2 millió cédula tekinthető meg az ETO-katalógusban² és a Tárgyszó katalógusban³. Ezenkívül számos muzeális dokumentum és kézirat lett digitalizálva, valamint lezárult a Hevenesi-Pray-Kaprinay kéziratos anyagok Aleph-rendszerben történő feldolgozása is.

A januári nyitásra új szolgáltatásokkal is készült a könyvtár, többek közt bevezette az elektronikus kérőlapot, amely segítségével az OPAC-ból távolról, előre is ki lehet kérni dokumentumokat, s ily módon nem kell helyben várni a könyvek előkészítésére. Másik újdonság a szabadpolcos állomány kialakítása, amely szabad böngészést biztosít az újonnan vásárolt és a legtöbbet keresett könyvek között.

Az Egyetemi Könyvtár impozáns Díszterme, a Nagyolvasó várhatóan 2015 szeptemberében, Lotz Károly freskóinak restauráltatása után fog megnyitni, amely az egyetem vezetésének támogatásával valósul meg.

Források (a KEOP Krónikákban a felújításról készült képekkel és videókkal):

- KEOP Krónikák. Egyetemi Könyvtári Szolgálat honlapja. 1. hét <http://konyvtar.elte.hu/hu/node/3138> [2015-06-04]
- KEOP Krónikák. Egyetemi Könyvtári Szolgálat honlapja. 2-5. hét <http://konyvtar.elte.hu/hu/node/3144> [2015-06-04]
- KEOP Krónikák. Egyetemi Könyvtári Szolgálat honlapja. 6-12. hét <https://konyvtar.elte.hu/hu/node/3170> [2015-06-04]
- KEOP Krónikák Egyetemi Könyvtári Szolgálat honlapja. 13-16. hét <https://www.konyvtar.elte.hu/hu/node/3211> [2015-06-04]
- Kálóczi Katalin: Tájékoztató az ELTE Egyetemi Könyvtár felújításáról, zárva tartásáról és januári nyitásáról. Katalist. <http://katalist-to-feed.blogspot.hu/2014/12/katalist-tajekoztato-az-elte-egyetemi.html> [2015-06-04]

¹ <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.703393659696452.1073741851.122214191147738&type=3> [2015-06-12]

² <https://eto.elte.hu> [2015-06-09]

³ <https://targyszó.elte.hu/> [2015-06-09]

ÖRÖKZÖLD

AZ EGYETEMI KÖNYVTÁR MODERNIZÁLÁSA

Ha a Pázmány Péter Tudományegyetem könyvtárának utolsó másfél évtizedéről beszélünk, rögtön megmondjuk olvasóinknak: ezen a területen is a szerves fejlődést becsüljük legtöbbször, hagyománynak és újításnak azt a szerencsés ötvözetét, mely egyedül méltó hazánk legrégebbi tudományos közkönyvtárához. A több mint 300 éves múlt, mely középkori bibliotékák anyagát mentette meg a mindenkori magyar művelődés számára, nemcsak öntudat, hanem kötelezettség is: messze kikerülve a parvenü-sors gyökértelen magatartását, méltónak mutatkozni a súlyos örökség korszerű fejlesztésére és áhítatos továbbadására. A könyvtár vezetői mindenkor tisztában voltak ezzel a magyar tudományos életben nem jelentéktelen szerepet vállaló feladatukkal s midőn a korszerű újításokat éppen a többszázéves hagyomány élettereje immár halaszthatatlanná tette, a könyvtár jelenlegi igazgatója ezeket az újításokat a hagyomány és modernizálás elveinek összeegyeztetésével végezte el. Ezek a feladatok anyagi és szellemi viszonylatban egyaránt jelentkezték. Ha a 700.000 kötetre gyarapodott könyvanyag elhelyezéséről kellett gondoskodni, az épület átalakítását úgy kellett elvégezni, hogy a renaissance-stílusban épített, műemléknek nyilvánított épület külső képe ne változzék meg. Ha pedig a könyvtár ügymenetének, katalógusainak, egész szellemi létének újjárendezéséről volt szó, nem lehetett átvenni kritikátlanul a modern könyvtári gyakorlat sokszor nagyon is csábító megoldási módjait, hanem az egyedül lehetséges történeti alapra kellett helyezkedni és vállalkozni a hagyomány és modernség összeegyeztetésére.

A háború és a háború utáni évek zűrzava-

ra természetesen megviselte az Egyetemi Könyvtárat is. Ezen általános, a könyvtárak életében jólismert bajokat felesleges itt részleteznünk, hiszen a felrajzolando kép negatívja úgyis rávilágít majd erre a fejlődési zavarra. De a húszas évek első felében a vezetés sem lehetett a szükséghez mérten energikus és rugalmas, hiszen a könyvtár fejlesztésében oly gazdag érdemekkel bíró **Ferenczy Zoltán**, hátamögött a háborús és a forradalmi évekkel, közel a hetvenedik esztendőhöz, elfáradt a sokszor csakugyan meddő küzdelemben s a hagyományörző feladat maradéktalan teljesítése után az újításokat utódjára hagyta, amint-hogy ez az élet természetes rendje is.

Ezután a korszerű könyvtári gyakorlat elveinek megfelelően a könyvtár és a közönség egymáshoz közelebb hozása lett a munka vezető gondolata. Bármi történik azóta majdnem másfél évtizede az Egyetemi Könyvtárban, közvetlenül vagy közvetetten ezzel a céllal függ össze. Hogy a közönség érdekei kielégíttessenek, legelőször szükség a könyvbeszerzések hiányainak pótlására volt. A háborús s az azt követő évek anyagi, közlekedési és szellemi zavarai különösen a folytatásos (sorozatok, gyűjtemények, folyóiratok) munkák beszerzését nehezítették meg, helyesebben ezeknek elmaradása a könyvtárnak éppen legértékesebb s tudományos szempontból is legfontosabb (folyóiratok!) részét tette hiányossá vagy csonkává. Mivel ezek beszerzése az évek múlásával egyre körülményesebbnek látszott, a könyvtár első feladatának tekintette ezeknek a háborús hiányoknak a pótlását. (...)

A könyvanyag megnövekedése mellett ugyancsak a közönséggel való kapcsolat szo-

rosabbáfüzése érdekében történt a könyvtár nyitvatartási idejének meghosszabbítása. Ennek következtében a nagy olvasóterem és a folyóiratosztály reggel fél 9-től este 8 óráig a közönség rendelkezésére áll. Az

előcsarnokban felállított tárló-szekrények pedig az új beszerzések iránti érdeklődést kívánják kielégíteni és állandó kiállítással várják az olvasókat.

Hasonlóképpen a könyvtár igénybevételenek fokozása volt az irányadó szempont a nagy olvasóterem könyvanyagának felfrissítése alkalmával is. Bár hasonló intézkedések természetesen régebben sem voltak ismeretlenek a könyvtári gyakorlatban, ez az intézkedés mégis újítást jelentett. Mert míg azelőtt csak nagyobb időközönként került sor az olvasótermi anyag modernizálására, az elmúlt években s jelenleg is a közönséget leginkább érdeklő és legáltalánosabban szükséges új beszerzéseknek az olvasótermi anyagba való beosztása a beszerzésekkel párhuzamosakká, tehát állandóan folyamatossá tétetett. (...)

A fokozott kíváncsagságnak természetesen csak úgy tudott eleget tenni az Egyetemi Könyvtár, hogy felszökkenő gyarapodását megfelelő keretek között helyezhette el. A helyszűke, minden régebbi könyvtárépület réme, itt is hamarosan fellépett. Jellemző, hogy ennek a kérdésnek megoldására még egy 1914-es, háború előtti miniszteriális értekezlet új könyvtár építését tartotta szükségesnek! Ez természetesen az ábrándok világába tartozott, a fojtogató valóság azonban olcsóbb és igénytelenebb megoldást sürgetett. A könyvtár működéséről szóló évi jelentések állandóan a férőhely-kérdéssel foglalkoznak, mint legégetőbb, megoldást kívánó problémával. Így az 1926/27. évről szóló jelentés arról számol be, hogy a könyvtár a helyszűke miatt új szerzeményeit kénytelen az ablakpárkányokon és a padlón elhelyezni. (...)

Haraszthy Gyula

Forrás: Haraszthy Gyula: Az Egyetemi Könyvtár modernizálása in Magyar Könyvszemle 64. (1940/1) p. 46-54.

A kiadvány változatlan formában és tartalommal szabadon terjeszthető, felhasználható, nyomtatható, sokszorosítható és korlátozás nélkül közzétehető!

Lezárva: 2015. június 19.

Felelős kiadó: az Egyházi Könyvtárak Egyesülete elnöke

Kiadó: Egyházi Könyvtárak Egyesülete

Felelős szerkesztő: Török Beáta

Az Egyesülés székhelye: 1092 Budapest, Ráday utca 28.

A szerkesztőség címe: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

E-mail: biblio@sapientia.hu Telefon: 1-486-4421

Nyomtatott kiadás: ISSN 2064-9290

Online kiadás: ISSN 2416-0229